

Til
Styrelsen for Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV)
Kommunernes Landsforening (KL)
Landbrug & Fødevarer (L&F)

Sorø d. 24. oktober 2025

Vedrørende: Behov for effektiv myndighedsbehandling af minivådområder

Jeg skriver som Vicedirektør i VKST for at udtrykke bekymring over den langsomme og komplekse myndighedsbehandling, der i praksis hæmmer etableringen af minivådområder – et af de mest omkostningseffektive virkemidler, til reduktion af kvælstof og fosfor fra landbrugsarealer.

Et konkret eksempel: Et pumpet minivådområde blev meldt færdigt i 2021, og myndighederne kunne ikke godkende det, fordi der var tvivl om effekten som følge af opbygningsformen. Sagen har siden ligget ubehandlet hos SGAV. Der er ikke sket væsentlig sagsbehandling i fire år. Dette skaber usikkerhed blandt lodsejere og underminerer tilliden til myndighedernes vilje til at fremme kvælstofreduktion.

Yderligere eksempler med udgangspunkt på Sjælland og Lolland Falster:

- 15 ansøgninger om landzonetilladelser til kommuner vedr. etablering af minivådområder, som har fået tilsagn om tilskud, indsendt i slutningen af 2024, har kun resulteret i et svar.
- 75 forespørgsler om placering af minivådområder afventer lige nu kommunalt koordineringstilsagn og hvis vi ikke modtager svar, kan der ikke ansøges i 2025, fordi ansøgningsfristen er 31. oktober 2025.
- Kommuner håndterer koordineringstilsagn på en måde, som er i konflikt med den vejledning SGAV har lavet.
- SGAV har indikeret i flere måneder, at tidsfrist 31/10 for indsendelse af ansøgninger til minivådområder måske kan udsættes, fordi man har annulleret tidligere udmeldt ansøgningsrunde i begyndelsen af 2026. Her 6 dage før ansøgningsfristen er det endnu ikke officielt om ansøgningsfristen udsættes. Vi er derfor nødt til at agere efter, at den ikke udsættes.
- Vi får afslag på koordineringstilsagn med henvisning til potentielle konflikter med fremtidige store kvælstofprojekter, naturprojekter med videre.

Det er bekymrende, at kommuner afviser minivådområder med henvisning til potentielle konflikter med fremtidige store kvælstofprojekter – en påstand, der sjældent har fagligt belæg. Derudover skal kommunerne ved koordineringstilsagn jvnf. Vejledning kun tage stilling til om der ER ansøgt om tilskud til etablering eller forundersøgelse af enten vådområde eller lavbundsprojekter i vandoplandet som minivådområdet påvirker.

Minivådområder fjerner ca. 25 % af det kvælstof, der passerer, og efterlader stadig et betydeligt potentiale for større projekter. Den virkelige baggrund for afvisningen er måske, at anlæg af minivådområde kan betyde, at der er færre penge til rekreative og naturformål i fremtidige kvælstofprojekter. Kommunerne vælger i så fald dermed egenhændigt at sætte natur og rekreation på land over kvælstofindsatsen.

Det er også vores vurdering, at de kommunale medarbejdere har en svær opgave. Rammen og vejledningen, vedrørende deres opgave med koordineringstilsagn er uklar og, kan åbenbart tolkes ret bredt. I den situation er det mest sikre måske at sige nej. Der mangler ledelse og klar retning.

Et minivådområde koster samfundet ca. 750.000 kr. og fjerner årligt ca. 472 kg kvælstof – en effektivitet, der ligger under den gennemsnitlige referenceværdi for større vådområdeprojekter. Lodsejeren er typisk projektholder, hvilket muliggør hurtig implementering modsat de store kvælstof og lavbundsprojekter.

Jeg opfordrer derfor SGAV, KL og kommunerne til:

- At fremskynde sagsbehandlingen.
- At gøre det klart for medarbejderne i kommunerne, at det er helt enkelt at afgive koordineringstilsagn, hvis de bare følger vejledningen, eller helt fjerne denne delproces. I den nuværende vejledning er der åbenbart muligheder for vurderinger og det er forståeligt, hvis man som kommunal medarbejder er i tvivl, så er det sikre valg at sige nej.
- At fjerne barrierer for etablering af minivådområder. Herunder frygten for, at vi kommer til at rense for meget på drænvand.
- At sikre, at ambitionen om kvælstofreduktion ikke undermineres af administrative benspænd eller kommunale ønsker om at kunne gennemføre natur og rekreative projekter på land.

Hvis vi skal nå målene for kvælstofreduktion inden 2027, kræver det handling – ikke blot hensigtserklæringer.

Lige nu udsætter vi fjernelse af 40-50 tons kvælstof til vandmiljøet på Sjælland, fordi vi har uklare processer og langsom sagsbehandling. Det værste er dog, at det bremser lysten og engagementet til at gøre meget mere som lodsejer - for at reducere kvælstofudledningen. Vi skal op i et tempo hvor vi på Sjælland og Lolland Falster etablerer over 200 minivådområder om året i 4-5 år i træk. Det er lige nu meget svært at forestille sig.

Med venlig hilsen

Steen Riber

Vicedirektør, VKST

2497 9936 | stri@vkst.dk